

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

### до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо врахування пом'якшувальних обставин при застосуванні покарання за самовільне залишення військової частини по відношенню до військовослужбовців, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом України»

#### 1. Обґрунтування необхідності прийняття нормативно-правового акту

За даними з відкритих джерел (з посиланням на офіційну інформацію від Генеральної прокуратури України) станом на жовтень 2025 року за час російської широкомасштабної агресії проти України було відкрито 311 тис. 327 кримінальних проваджень щодо СЗЧ (~255 тис.) та дезертирства (~56,2 тис.). Як зазначали вже у 2026 році деякі посадовці публічно, у наступні періоди ця сумна статистика була сталою, приблизно такою ж, як у 2025-му році, коли цифри досягли сумних рекордних позначок.

Очевидно, що самовільне залишення військових частин військовими є наслідком переважно немудрих підходів під час призову на військову службу під час мобілізації та, м'яко кажучи, не гідного, неприпустимо зневажливого ставлення командирів до військовослужбовців.

Очевидно і зрозуміло, що ми не можемо посадити таку кількість громадян України. Тим більше, коли величезна частина цієї сумної статистики – це про наслідки немудрих дій якраз з боку представників держави. А в частині випадків йдеться про покарання українців, які різний період захищали Україну зі зброєю в руках, брали участь у бойових діях, ризикуючи здоров'ям і життям, але потім, як кажуть, настільки «вигорають», що не можуть продовжувати виконувати такі завдання, або взагалі не можуть продовжувати служити, а ми, як державна система, замість того, щоби адекватно реагувати на це і давати можливість цим Захисникам звільнитися, або перейти на якісь тиллові посади, на яких вони дають згоду продовжувати службу, розглядаємо можливість відправляти їх за ґрати...

Враховуючи чисельні звернення до мене, як до обраного від команди Володимира Зеленського «Слуга народу» народного депутата, з боку родичів військовослужбовців, самих Захисників та інших небайдужих громадян, беручи до уваги публічні дискусії на ці теми, виглядає логічним, аби ми внесли зміни до законодавства і передбачили можливість карати за самовільне залишення військових частини умовним строком принаймні тих громадян, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом України. У цій законодавчій ініціативі пропонується розділити підхід до покарання за СЗЧ в частині військових, які проходять службу за контрактом, та інших військових (мобілізованих). Тобто для тих, які служать за контрактом, пропонується залишити покарання в принципі фактично без змін. А ось для мобілізованих, які брали участь у бойових діях, застосовувати інструмент звільнення від відбування покарання з випробуванням відповідно до статті 75 цього Кодексу.

## **2. Цілі і завдання законопроекту**

Метою законопроекту є зміна філософії застосування покарань за самовільне залишення військової частини по відношенню до громадян, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом України.

## **3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту**

Законопроектом пропонується внести мінімальні зміни до статті 75 Кодексу (виключивши статтю 407 з тих, за якими не застосовується звільнення від відбування покарання з випробуванням) та викласти в оновленій редакції статтю 407, передбачивши застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням відповідно до статті 75 Кодексу по відношенню до мобілізованих, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом України.

Традиційно, як автор, зазначаю, що не претендую на юридичну досконалість, а пропоную зміни, які готовий обговорювати по суті, і брати участь в удосконаленні запропонованих норм.

## **4. Стан нормативно-правової бази у вищезгаданій сфері правового регулювання**

Відносини у цій сфері регулюються Кримінальним кодексом України.

## **5. Фінансово-економічне обґрунтування**

Реалізація Закону не потребує виділення коштів з Державного бюджету України.

## **6. Запобігання корупції**

У законопроекті відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

## **7. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акту**

Ухвалення проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо врахування пом'якшувальних обставин при застосуванні покарання за самовільне залишення військової частини по відношенню до військовослужбовців, які брали участь у бойових діях, пов'язаних із захистом України» дозволить знизити градус напруги в суспільстві навколо питання щодо покарання за самовільне залишення військової частини мобілізованими (переважно це стосується ганебно загнаних погрозами і примусом в армію, що є неприпустимим для нашої демократичної країни) і продемонструвати, що держава з повагою ставиться до громадян, які зі зброєю в руках боронили Україну.

**Народний депутат України**

**Георгій Мазурашу (посв. №404)**



ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ  
Підписувач: МАЗУРАШУ ГЕОРГІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ  
Сертифікат: 5E984D526F82F38F040000007E5D4C0199993F07  
Дійсний до: 24.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України  
404д9/1-2026/142204 від 12.06.2026



2263448